

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת וישב כ"א כסלו תשע"ב | גליון 480

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו יוסף פינטו שליט"א

יהלומים עטופים

יוסף הצדיק ניצל מניסיון גדול כשדחה את היצר הרע ועזב בגדו בידה של אשת פוטיפר. בתורה הקדושה כתוב על מעשה זה 'ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה'. חז"ל אומרים על הפסוקים שבקריעת ים סוף 'הים ראה וינס', 'וינס מפני הנס'. מאמר זה קשור בעליל ל'וינס' שבפרשתנו, למנוסה של יוסף הצדיק מן החטא. כי בעת קריעת ים סוף היה קטרוג קשה על עם ישראל. בשמיים אמרו המקטרגים 'הללו והללו עובדי זרה', שגם בני ישראל נכשלו בעבודה זרה בגלות מצריים ואינם שונים מן המצרים ולא מגיע להם, חלילה, להינצל ולמצרים לטבוע. ומה ביטל את הקטרוג?

ארונו של יוסף הצדיק שהים נס מפניו. יוסף הצדיק מזכיר לנו שבכל יהודי יש נקודת כוח והיא מתגלית ברגע האמת של ניסיון קשה. הבגד הוא הלא החלק החיצוני שעל הגוף, החיצוניות. יוסף הצדיק עזב את החיצוניות ברגע האמת של הניסיון והתגלתה הפנימיות שבו. והעניין הזה ביטל את הקטרוג לפני קריעת ים סוף. נכון שבני ישראל עבדו עבודה זרה במצרים אבל עתה הנה ארונו של יוסף שברגע האמת של הניסיון הקשה התגלתה פנימיותו הטהורה והמכה החזקה שהיכה את היצר אף כל יהודי שנכשל יש בו את הכוח הזה שהוא משתמש בו בעת ניסיון קשה.

ומעשה בצדיק הקדוש רבי משה לייב מסאסוב שהיה מקרב אליו קצב אחד שהתגורר בעיירה קרובה. ורבה של אותה עיירה סבל מאוד מאותו קצב שהיה רודפו ומדכאו. פעם היו שניהם בשבת אצל הרבי מסאסוב. הרב

כאב מאוד את הקירוב והחיבה שרוחש הצדיק לקצב. הלא איש שפל הוא ומדוע יש להעניק לו יחס נכבד. במוצאי שבת העיר הרב לצדיק מסאסוב על העניין אך לא זכה למענה. כעבור כמה שבועות אירע אסון בעיירה בה התגוררו הרב והקצב. בבוקר אחד מצאו הנוצרים את אחד מפסליהם וראשו הדומם כרות. הם כמובן האשימו את היהודים שהרי מי מבני דתם יעשה כזאת.

וקבעו שופטי העיירה שאם לא יסגירו היהודים את מי שהעז לפגוע בירתם, יערכו חלילה פוגרים בכל יהודי האזור.

היהודים היו כמובן במתח רב כי באמת לא ידעו מי פגע בעבודה זרה. כעבור כמה ימים כשכבר חששו שעוד מעט קט ייספו חלילה יהודי המקום, ניגש הקצב אל שוטרי העיירה והודה שהוא זה שפגע בפסל. הייתה זו הודאת שווא כי למעשה לא הוא עשה זאת. אך מטרתו הייתה למסור את נפשו עבור בני עמו, נפש תחת נפשות. הקצב הומת בזעם ההמון הנוצרי.

כעבור כמה שבועות שוב שהה הרב בצל הצדיק מסאסוב ואז הודה הוא שנסתרים דרכי הצדיקים. הרבי קרבו כי ראה את פנימיות לבבו של הקצב המתגלה בעת מצוקה, נתן את חייו במתנה לבני עיירתו.

הוא אשר אמרנו, 'וינס ויצא החוצה', 'נס מפני הנס', הים ראה את יוסף שנס מן העבירה וגילה לכל הדורות שביהודי יש כוחות וסגולות שאין באומות העולם, כוחות שמתגלים בשעת ניסיון, והוא נס אפילו מפני עבודה זרה, כי בתוך תוכם יהלומים המה!

דברי הימים

כ"ה בכסליו

בכ"ה בכסליו שנת ג' אלפים תרכ"א, נחנך המזבח על ידי החשמונאים לאחר שניצחו את היוונים וטיהרו את כל הטומאות בבית המקדש.

בזוהר הקדוש מובא ש'כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תליין'. כל הברכות של כל ימות השבוע תלויות בשבת שלפניהן. יוצא אפוא שכל ההשפעות של ימי החנוכה החלים בשבוע הקרוב תלויות ונשפעות מן השבת הנוכחית מן הראוי אפוא להתחיל כבר עתה לעסוק בהלכות החנוכה ובפנימיות מצוות ההדלקה והאורות הנפלאים והנסתרים הטמונים בחג המתקרב.

שהרי ידוע לנו שהכל תלוי בהכנה. האורות מושפעים ואנו צריכים להכין כלים לקבל את השפע. צדיקים היו אומרים שהסטרא אחרא בורחת למראה נרות החנוכה, וזו הזדמנות להשלים את מה שהחסרנו בימים הנוראים ובהושענא רבא. ומעשה בצדיק הקדוש 'חיוזה' מלובלין שסיעת חסידים ערכה אליו נסיעה לאחד מלילות החנוכה. החסידים נטלו עימם פיתקא ובה שמו של מלשין שהיציר להם מאוד בכדי שהרבי ממרחקים יביא עונשו. ויהי בעת שהגישו את הפיתקא הביט הרבי בשמו של המלשין ואמר ששמו מאיר כעת בכל העולמות. החסידים התפלאו מאוד ושבּו והגישו את אותו השם למחרת. או אז התכרכמו פני הרבי בצער והוא תהה לדעת מי הוא ואיזה הוא שכה מציק לישראל עם קודש.

לשאלת הזקן שבחבורת החסידים מדוע אתמול שיבח הרבי את המלשין השיב הצדיק שאתמול היה זה בעת שהדליק היהודי הזה נרות חנוכה, וישראל אף על פי שחטא ישראל הוא ומצוותו האירה בעולמות העליונים. ולנו לא נותר כי אם לחשב ולהסיק מה גדלה וכוחה של המצווה הזו שאורות טמירים גנוזים בה וככל שנתכונן אליה כך נזכה להרגיש את נועם אורה.

ר"ת	יציאית השבת	כניסת השבת	
17:55	17:18	16:02	ירושלים
17:51	17:19	16:16	ת"א אשדוד
17:51	17:16	16:05	חיפה
17:56	17:21	16:20	ב"ש

השיעור השבועי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34, רובע י"ב, אשדוד. פרטים נוספים בטל: 08-8679897

ניתן לקבל את העלון במייל מידי שבוע, לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com
כמו כן ניתן לקבל במייל את דבר התורה היומי מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינטו שליט"א
לאחר הרשמה במייל: info@shoovaisrael.com

וישמע ראובן ויצילהו מידם

(ל"ז, כ"א)

במדרש מובאים שלוש דעות היכן היה ראובן בעת מכירת יוסף. לדעת רבי יוסי היה ראובן בתורנות לשמש את אביו, רבי נחמיה אומר שהוא לא השתתף במכירה כי ידע שהוא הבכור ויתלו את האשמה בו, ורבנן אמרו שראובן אמר אם יוסף מחשיב בין אחיו למרות חטאי, מגיע לו שאצילו.

הנה כל משפטי ה' אמת הם ושקולים ומדודים במאזני פלס. ומי לנו גדולים מאבותינו הקדושים שאצלם היה הדבר ניכר במיוחד. כי בשביל שגרם יעקב לאביו שיחרד חרדה גדולה בעניין הברכות, חרד הוא כשחשב שהיה רעה טרפה את יוסף בנו, ובשל כ"ב שנה שנעדר מלכבד את אביו לא ראה את בנו כ"ב שנים, וכך גם יוסף שהביא את דיבת אחיו רעה וחשד בהם לחינם קיבל מידה כנגד מידה על כל דבר. ועל היותו חושד בהם באבר מן החי שחטו הם שעיר עיזים ואבלו כותנתו בדם.

אך קשה שהלא אין בזה אבר מן החי ומה מידתיות יש כאן. אלא העניין היה שאפילו כשביקשו רק את דמו של שעיר העיזים ולא לאוכלו, הקפידו על שחיטה כדת, כי אולי ימלכו בדעתם לאחר מכן לאוכלו. והיה בזה להוציא מלב מי שחשב עליהם חלילה שיכולים להיכשל באיסור במידה דאכילה

(כסף מזוקק)

הנוהג לנער

נשק מתוחכם!

עליות ומורדות במצב הרוח הם נחלת כולנו.

הרצון והחשק ללמוד בהתמדה ולהתפלל בדבקות, להתאמץ להגביר את הרוח על החומר, הם כספינה המיטלטלת על פני גלי הים, יעלו הרים ירדו בקעות. כך בנויה נפש האדם. אצל צעירי הצאן תכונת ה'רצוא ושוב', המטוטלת חסרת המנוח ניכרת עוד יותר. ככל שהילד מתבגר מתייצבת נפשו והוא לומד וחפץ לשלוט במצבי הרוח ולהכריח את עצמו לקיים את סדרי החיים והלימודים בכל מצב.

ובכל זאת, אין יום אחד דומה לחברו, ולמעשה, אין אפילו שעה אחת כחברתה מבחינת מצב הרוח. התריס בפני העליות והמורדות ברוחניות הם קבלות טובות והנהגות עקשניות שמהם לא יסור הנער, יהיה מה שיהיה. נער צעיר שיקבל על עצמו תפילה אחת מתוך השלוש שבה יכוון בכל ליבו או אפילו מצווה כמו ברכת המזון,

חצי שעת לימוד ביום עם תענית דיבור, או כל דבר רוחני אחר ויבטיח לעצמו זאת לאורך ימים, זו סגולה בדוקה לשיפור המעשים וההישגים בכל התחומים. הצעיר ירגיש שיש לו ביד נכסים יקרים, מסלולים אותם כבר כבש, והחיבור הזה יתן כוח בנפשו להמשיך הלאה. הדבר דומה לשני חיילים שיוצאים לשדה הקרב, ברשות האחד כלי נשק משוכללים וחברו בידיים ריקות. סיכויי הניצחון ברורים מראש. מי שיוצא לקרב ללא נשק הוא כמעט מאבד את עצמו לדעת.

זו שיטה בדוקה לבנות לילד צעיר ונער בוגר חוסן נפשי וקומה רוחנית. להעניק לו קבלות טובות אותן יטפח וישמר במסירות נפש.

בתקופות בעם ישראל בהם היה הנוער בסכנה רוחנית בשל ארגוני מסיתים ומדיחים שכבשו את ליבו הצילו צדיקי הדורות נשמות רבות מהתדרדרות על ידי בקשה להתחייבות מצד הנער לקבלה אחת טובה, למצער. מצעירים שביקשו להתגייס לצבא וביקשו ברכה הורו להם הצדיקים לקבל על עצמם תפילה אחת במסירות נפש, מצווה אחת עליה יקפידו בכל מחיר, או הבטחה ברורה שלא יכניסו לפיהם פת עכו"ם למשל. החייל קיים את ההבטחה והיא הביאה לתגובת שרשרת לקיים את התורה כולה ולהיות קשור אל נקודת היהדות תמיד.

ומרובה מידה טובה: אם במי שהולך אל הניכר כך, על אחת כמה וכמה מי שזכה להתחנך ולחיות באהלה של תורה. עלינו, ההורים והמחנכים להעניק להם כלי נשק רוחניים, כיווני מחשבה לקבלות והנהגות קבועות מהן לא ימושו, לעד.

ברמראות

לך נא ראה את שלום אחיך והשיבני דבר (ל"ז י"ד)

יעקב אבינו חשש שמא יזיקו האחים ליוסף ולכן עשה אותו שליח מצווה לקיים כיבוד אב ושנינו ששליחי מצווה אינן ניזוקים. ואולם, הוא חשש לשיטה שאומרת שהשמירה המיוחדת על שליחי מצווה היא רק בהליכתן, בדרכם אל המצווה, אך לא כשישבו ממנה. ולכן, ציווה עליו 'והשיבני דבר', וכך יש לו אף מצווה לחזור, ויהא נשמר כשליח מצווה.

(אור החיים)

את אחי אנכי מבקש (ל"ז ט"ז)

יש לפרש, שבשעה שיהודי בא לקיים מצווה מסוימת עליו לכלול את עצמו עם כל בני ישראל וכך תתקבל המצווה לגבוה ביתר שאת. וגם אם סאת עוונות מעיקה על צוואריו, אם מתבטל ומתכלל בקרב בני א-ל-חי, מתקבלת מצוותו לרצון, ולכן אומרים לפני כל מצווה 'בשם כל ישראל' כדי לתת לכל עם ישראל חלק בה. וכך גם בתפילה. אם היחיד כולל את עצמו בין הרבים, זו סגולה שתתקבל תפילתו לרצון.

וזה שרמוז 'את אחי אנכי מבקש', שאם כולל עצמו היהודי יחד עם כל שאר אחיו לפני שמתחיל להתפלל, זו סגולה שבקשותיו יתקבלו.

(זרע קודש)

וישליכו אותו הבורה והבור ריק אין בו מים (ל"ז כ"ב)

וברש"י מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו. יש לרמוז כי הנה ידוע שאין סגולה נגד היצר הרע כי אם לימוד התורה. וכך אומר השם יתברך 'בראתי יצר הרע בראתי תורה תבלין כנגדו'. ובנפש שיש תורה יש שמירה מכל תחלואי היצר. וזה שרמוז ברש"י 'מים אין בו' ואין מים אלא תורה, שמי שאין בו מים, אין בו מלימוד התורה, אזי מיד 'נחשים ועקרבים יש בו', מתחזק החלילה היצר ושלוחי המשולים לנחשים ועקרבים. ולכן מן הראוי לכל יהודי למלא עצמו עם דברי תורה בכל הזדמנות, תריס בפני היצר הרע.

(אבני האזל)

וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע בגדיו וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני בא. (ל"ז כ"ט)

רומז לאחרית ימי האדם כאשר נזכר שהנה מתקרבים הימים בהם תיפרד נשמתו מגופו ויניחו אותו בבור ואז יזעק הוא 'הילד איננו' ימי הילדות והנערות, השנים הצעירות שלי אינם כי בזבזתי אותם לשווא.

אשר על כן כדאי וראוי לכל אחד לזכור כבר עתה את האחרית ולשנס מותניים בתורה ועבודת הבורא ומלחמת היצר בכדי שלא להתחרט בבוא הזמן על הימים שהלכו

(אמרות קודש)

קריאת שמע ב'

לפני קריאת שמע כדאי לכוון בלב שהנה מוכן ומזומן אני לקיים מצוות עשה מדאורייתא של קריאת שמע דשחרית. כי בקריאת שמע אנו מעידים על הקדוש ברוך הוא שהוא יחיד בעולם וכל האומר זאת בלא כוונה חלילה הוא כמעיד עדות חנם.

בתלמוד ירושלמי מבואר שעשרת הדברות רמוזות בפסקאות של קריאת שמע. את הפסוק הראשון בקריאת שמע נוהגים לומר בקול כדי לעורר הכוונה, ולהניח את יד ימין על העיניים בכדי למנוע כל הפרעה והסחת הדעת מסביבתו של המתפלל. עוד סיבה להנחת היד על העיניים בעת קריאת שמע היות וחז"ל אמרו ש'עין רואה הלב חומד וכלי המעשה גומרין' ובקריאת שמע מקבל עליו היהודי עול מלכות שמיים הוא מוסר את כל כולו לבורא יתברך ונוטל את ידיו שבהן פועל את כל פעולותיו ומניחן על עיניו שהן הוראות ומכוון את ליבו שהוא החומד וכך כל שלושת האיברים המרכזיים שעמין אפשר להיכשל, משועבדים לה'.

יש להשגיח מאוד שלא לחבר בין מילים בקריאת שמע שהסיוס שלהן ותחילת המילה שלאחריהן דומים. למעשה על זהירות זו יש להקפיד גם בפרקי פסוקי דזמרה אך בקריאת שמע שהוא ייחוד שמיים הדבר הרבה יותר חמור.

סודות נשגבים טמונים בפסוקי קריאת שמע. בספרי הקבלה מובאים סודות לגבי מספר המילים שבקריאת שמע. רמ"ה תיבות ועוד שלושת התיבות של 'ה' אלוקים אמת' החוזרות ונאמרות בסוף הרי הם רמ"ח כנגד רמ"ח איברי הגוף. כל איבר מקבל את חיותו מתיבה נוספת בקריאת שמע.

בעת קריאת שמע אסור לרמוז בשום צורה, ובאמירת הפרשה הראשונה אפילו לצורך מצווה אסור. ומי לנו גדול מאבינו יעקב עליו השלום שבשעה שקרא קריאת שמע לא רמז ולא הביט סביב גם בעת שנפגש עם בנו יוסף במצרים לאחר שנים רבות שלא ראוהו. חז"ל מספרים לנו זאת כדי ללמדנו מה רב כוחה וחשיבותה של מצוות קריאת שמע.

בפרשת ציצית יש ליטול את ארבעת כנפות הציצית ביד ימין דווקא ולהביט בהם והגדילין יישארו בידו השמאלית. בעת אמירת תיבות 'ציצית' נוהגים להעביר את חוטי הקודש על העיניים ולנשקם ומובא בקדמונים שזו סגולה להינצל מעיוורון היל"ת.

חובה להיזהר בנקיטת וקדושה סביב-סביב בעת קריאת שמע. וכל מקום בגוף שמכוסה וגם שיער באישה נשואה אסור לקרוא קריאת שמע לנגדו. גם האוויר יהיה טהור בלא כל ריח רע.

טעות בידם!

סיפור עתיק יומין בידנו על כומר נוצרי שהתארח באכסניה בה שהה יהודי נודד.

הכומר התעורר השכם בבוקר ללכת לדרכו ובטעות לבש את בגדי היהודי. כשקם היהודי התפלא לראות במקום בגדיו שלו, גלימתו ומדיו של כומר. חשב הוא לעצמו ייתכן ואכן כומר אני. לבש את הבגדים השחורים הכניס את ידיו לכיס הגלימה ומצא בה ספר של ייראתם. אמר לעצמו היהודי: אנסה לקרוא, אם אבין, אדע שאכן כומר אני ואין זה חלום, אם לא, כנראה שאין זו מציאות אמיתית.

ניסה לקרוא ולא עלתה בידו, לרגע החליט שאכן אינו כומר אך אחרי רגע חזר ותהה באומרו: ייתכן שכן כומר אני ואיני מבין כי כל הכמרים אינם מבינים אלא עושים את עצמם כאילו יודעים את התורה הם...

משל זה תואם עד מאוד את אותם שבזים לשיחות הצדיקים ואינם מבינים את דבריהם ורזיהם. חושבים בליבם שאם הם אינם מבינים, אזי גם הצדיק אינו מבין ומעמיק.

רק מי שמבטל דעתו ויודע ומאמין שגבהו דרכיהם מדרכנו ומחשבותיהם ממוחשבותינו, רק הוא זוכה לאמונה אמיתית ולהתקשרות מועילה של 'ויאמינו בה' ובמשה עבדו'.

הגה"ק רבי חיים חזקיהו מדיני ה'שדי חמד'- כ"ד כסליו תרס"ה.

את חיבורו התורני 'אור לי' לזכר בנו יחידו שנספה במחלה. מתורכיה שב ה'שדי חמד' לביקור קצר בארץ ישראל והיה זה בשנת תר"ל, בכדי להשתטח על קברי צדיקים. וכששב לתורכיה ומאור עיניו נחלש בשל חולי הוציא לאור בשנת תרל"ח את ספרו הגדול 'שדי חמד'. יחד עם תורתו וכוח פסיקותיו היה עסקן דגול שהציל את קהילות ישראל מרדיפות וגזירות, בכישרון ומסירות רבה.

בשנת תרנ"ט עלה ה'שדי חמד' לארץ ישראל וביקש לישב בשלווה בירושלים אלא שבדרכו אל עיר המוקדש נודע לו שפרנסי ירושלים מבקשים למנותו לראשון לציון. הוא ברח לחברון עיר האבות. עם פטירת רבה של חברון הוכתר כרבה של העיר והקים בה ישיבה, למד ולימד, פירנס את עניי העיר וזיכה את הרבים. ענוותן מופלא היה ה'שדי חמד' וסיפורים רבים נאספו על מידה מיוחדת זו שהייתה בו. פעם הרים קול על תלמיד וגער בו על מעשה לא ראוי שעשה ומיד לאחר מכן בא לפייסו ברבים.

מעולם סירב למתנת בשר ודם. ורק פעם אחת קיבל. היה זה כשהגיע לחברון גביר גדול והגיש לרב כיס מלא דינרים. ה'שדי חמד' שאלו לפשר הדבר והוא סיפר שחסר בנים הוא ויהלום לפני כמה לילות את הפסוק 'כי שם ציווה ה' את הברכה חיים עד העולם' ובחלום הסבירו לו שהוא ימצא חיים בעיר האבות. ה'שדי חמד' בירכו ולתקופת השנה נולד לו בן ונקרא שמו בישראל חיים חזקיהו.

לאורם נלך

ה'שדי חמד' נולד בין החומות של ירושלים העתיקה ביום ז' בחשוון. אביו רבי רפאל אליהו הלוי היה דרשן מובהק וסדר (=ש'לוחא דרבנן) שליחם של חכמי עיר הקודש) מטעם רבני הכוללות בירושלים לחו"ל להביא את שקלי הקודש נדבתם של היהודים שמעבר לים.

הילד חיים חזקיהו התחנך על ברכי אביו שהיה רבו המובהק. בצעירותו התגלה לעין כל כילד מבריק וכבר אז למד בין מאות החכמים עם הראשון לציון הגאון רבי יצחק קובו זצ"ל. כשהתבגר עוד התפרסם כגאון וחרף ובחופתו השתתפו גאוני וגדולי ירושלים והיא נערכה בחצר הנגיד רבי יצחק פרחי. מאז נישואיו שקוד היה על התורה על שולחנו של אביו הצדיק, משנפטר אביו נותר האברך רבי חיים חזקיהו, הוא נותר בחוסר כל וללא משענת של פרנסה. רבני ירושלים שהכירו במעלתו דאגו לו ושלחוהו לתורכיה שם היו לו בני משפחה ושם למד בבית מדרשו של הסבא קדישא הגאון הקדוש רבי שלמה אליעזר אלפאנדרי זצ"ל.

תלאות רבות וקשות חלפו עליו בתחנות חייו. בתורכיה סבל במשך תקופה חולי קשה ממנו הבריא בשנת תרכ"ב ואז עבר להתגורר בבית הנגיד רבי חיים רומנו שכיבדו והעריכו. עודו בתורכיה קיבל ה'שדי חמד' את משרת רבה של העיר קרסובאר ושם העמיד תלמידים הרבה והחזיק את הדת על תילה. או אז חיבר

אלף שנים כיום אתמול

קולות תפילה נרגשים בקעו מחלונות בית הכנסת, באחד מרחובותיה של הממלכה הקדומה. המלך הפך שחלף באותה שעה ברחוב, לא יכול היה להתעלם מן ההמיה המשתפכת ורותק אל החלונות הנמוכים. בזהירות הסיט את הווילונות ועמל לזהות את הספר הקטן מתוכו קראו המתפללים ברגש. זהו ספר התהילים! -

לחש לו האב יוהן, בן לווייתו הקבוע... את הימים הבאים עשה המלך בקריאה במזמורים הקדושים. כמה קדושה וגבורה אוצרים הפסוקים בחובם. יום רדף יום ועימם הלכו גיליונות הספר וחלפו תחת עיניו הבוחנות. בפרק צ', עצר מקריאתו שטוף תימהון: "כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור". אלף שנים, כיום אתמול? כלום יתכן כדבר הזה?!

הכמרים בפניהם שטח המלך את תימהונו, הפנו אותו לרב הקהילה היהודי, שבוודאי ישכיל אל מעמקי הפסוק. לאחר כבוד, הובא חכם לביתו של המלך, והתמיהה הגדולה הוצגה בפניו... פתח החכם: משל למה הדבר דומה... לא!!! שישע אותו המלך הנרגז. אינני חפץ במשלים... חפצי לראות עין בעין באלף שנים המזמורים ביום אתמול... אם לא אראה זאת במו עיני, אגרש את כל יהודי הממלכה מארצי!

אבל וחפוי ראש נדחף החכם לחדרו ונתן קולו בכייה. עוד דמעתו על לחיו, נפתחה הדלת, ובפתח ניצב ידו משכבר הימים, יהודי תם וישר. מה לך ידידי? - נזעק. בשפל קול גולל החכם את המוצאות אותו בבית המלך, ובסיום, הבחין בפני ידו מחייכות... תנוו דעתך, אחי היקר! עוד היום אשתדל בעזרת ה' להמציא למלך את ההוכחה לדברי הפסוק...

תכונה רבתי ניכרה אותו יום בבית המלוכה. מכל עבר הגיעו ליטול חלק בדיון חשוב הנוגע לעתיד הממלכה. בעיצומה של האספה, הופתעו הנוכחים נוכח דמותו של יהודי לבוש קרעים שצצה לה פתע בטבורו של האולם. מי אתה? פנו לעברו בחרדה. אני איש פשוט! - השיב היהודי - באתי למלא את בקשת המלך בדבר ההוכחה לפסוק שכתב נעים זמירות ישראל... מבטים רבי משמעות חלפו בין הכמרים והיועצים. לפתע נראה ראשו של המלך נשמט הצידה וקול נחירות קצובות נישא בחלל... רשמו בפניכם את הרגע המדויק! - פקד היהודי על הכמרים ההמומים.

דממה נשמרה באולם. הרגעים חלפו על הנוכחים במתח ותימהון. בחלוף שעה פילחה את הדומייה צווחה מבעת: אוייה!!!... המלך פרסס כידיו וברגליו כשהוא משמיע יללות מפוחדות: היכן התפילין שלי??? היכן אשתי והילדים??? ואז התעורר שטוף זיעה... עיני הכול הופנו לעבר היהודי שהרגיע בחיכוך את הקהלה הטו אוזנם והקשיבו אלו חוויות חלפו על המלך בשעה האחרונה:

זה ימים שמן הממלכה השכנה בוקע קול צחצוח חרבות... החיילים הניצבים משני צידי הספר, מתגרים אלו עם אלו, ואש המחלוקת מטפסת לאט אל החלונות הגבוהים. שרים מנפיקים הצהרות מאיימות כשהצד שמנגד אינו טומן ידו בצלחת ומטיח ביריבו מנה אחת אפיים. בלילה, קולות המלחמה הופכים לממשיים. במבצע מבריק, נפרצים שערי הגבול וגדודי לוחמים שוטפים את הממלכה. שידרת הפיקוד ערכת להשבת מלחמה, אך עד מהרה מגיעות בשורות האיוב: החיילים הבלתי ערוכים נופלים כעמיר מאחרי הקוצר וצבא הממלכה השכנה כבר ניצב בשערי עיר הבירה. בלית ברירה מסיר המלך את כתר מלכותו, מעניק מבט מעריץ בחרבו המוזהבת שכבר גדה חיים רבים, ונישא בדהרה על גבי סוסו האישי. תכסיסי לחימה מגוונים מתרוצצים במוחו, רוקמים את התהפוכה שתתרחש בשעות הקרובות. אך כל אלו מתנפצים בלעג מר מול המציאות הכואבת: לגיונות האויב אינם מותירים כל דרך לפעולה. צלפים המזהים אותו מראש הגות, מתחילים לטוות אליו חיצים, ובאותה שנייה הוא מסובב את סוסו ופותח במנוסה...

חבלי ארץ יפהיים של ממלכתו משכבר חולפים תחת פרסותיו. הוא מבחין בצלע הר שיכול לשמש כמסתור וחותר אליו בכל הכוח. לפתע הוא מזהה גדוד לוחמים שקרב מימין. הוא פונה שמאלה בחדות. בקצה האופק הוא מזהה את הגדוד שבא לאגף אותו מימין. הוא מזהיר את הסוס קדימה, אך אז פוגש בסוסים השועטים ממש לנגדו. מלכודת מתוכננת. במיומנות רבה, מסיט את הסוס לאחור ופורץ בדהרה פרועה. כל הדרך מהדהדים באוזניו קריאות: הנה הוא! הבהמה כבר עומדת לנפוח את נשמתה אך הוא אינו מרפה ממנה עד שנקלע לרחובה הראשי של עיירה קטנה שתושביה יהודים.

פתאום הוא חש ברעב. הוא פונה למאפייה מקרומית. לחם בבקשה! הוא מבקש מן המוכר אך הלה מודדו במבטיו ומשיב ביבושת: בעיירה זו לא מוכרים לערלים! המלך יוצא לרחוב ופגוש מוכר יהודי משכבר הימים. המכר מוביל אותו לבית הדין הגדול, שם יגירוהו הדיינים והוא יוכנס תחת כנפי השכינה. בשקידה הוא לומד תוך זמן לא רב את כל התורה כולה ובני הקהילה משיאים לו אישה. הוא גר עימה ארבע שנים ומעמיד שלושה בנים. מידי יום ביום עושה את דרכו לבית הכנסת הסמוך, שוקד על התורה והעבודה וחוזר לעיתותי עבר.

אותו בוקר הוליכו רגליו לבית הכנסת, כשלתע הבחין בנהרה מרחובות העיירה לעבר הצוק האדיר שממול. מה קרה? שאל עוברים ושבים. הללו השיבו תוך כדי מנוסה: וכי לא ידעת? מידי שבעים שנה עולה הנהר על גדותיו ואזי העיירה כולה מתחבאת במרומי הצוק. המלך החל רץ לפתח ופתח ביללות מרטיטות: היכן התפילין? היכן האישה והילדים?... פניו של המלך אישרו כל מילה שבפי היהודי. המלך קרב אליו, נשק על ראש כשהוא קורא: אין כאלוקי ישראל! משה אמת ותורתו אמת!

ההסתגלות

פתגם עממי מתחנן ומבקש 'שלא נתנסה במה שיכולים אנו להתרגל אליו'.

המוח הינו האיבר המורכב והמופלא ביותר בבריאה. אדם רגיל לסדר יומו, לסביבתו הטבעית, ולמסלול אותו הוא פוקד בכל יום בדרכו לקיום חובותיו. כל אלו הם ההסתגלויות של המוח. אך בבוא זמנים ברים משתנים הרגלים ומצבים, מסוגל המוח, בהתראה של אלפית השנייה לשנות את הרגליו ולקבוע תוואי חדש ופקודות שלא היה רגיל להן עד כה.

רוב פעולות האדם מתבצעות בלי מודעות ישירה. האדם נושם והולך, משוחח אוכל ונם את שנתו ללא כל עצירה ותכנון. אך מה קורה כאשר דברים משתנים?

חוקרים במערב ערכו מחקר מעבדה על חולדות. הם סדרו לחיות חיים והרגלים חדשים, שונים מדרכי הטבע בהם הורגלו. בבדיקה שערכו בתאי מוחם תוך כדי ההסתגלות לחיים במתכונת שונה גילו החוקרים שהתאים זעו והשתנו בגודלם סימן לשינויים המתחוללים במוח כשיצור חי משנה את הרגליו.

החוקרים יודעים אף לספר שהאיזור במוח האדם המפקד על הידיים גדול יותר משאר איזורי המוח, היום והידיים הם הפעלתניות והמבצעות את פקודות המוח יותר מכל איבר אחר בגוף. המסקנה: שכל יחיד מפתח את תאי מוחו

לפי פעולותיו. מי שמרבה ללמוד ולחדש ולהתחדש, מתעצמים שרירי המוח ומערכת הפקודות.

דבר פלא נוסף במוח הוא כוח המיון. בכל רגע נתון נאגרים במוח האדם מיליוני נתונים. בכל שיחה הוא קולט את דברי המשוחח עימו ורואה בדמיונו את אשר הוא שומע. בו בזמן הוא חש את גופו, אם רעב או עייף, מבחין בפרטיט הלבוש ותנועות פניו של בן שיחו, נכון לכל רעש ומראה סביב-סביב. אם הייתה זו קופסה רגילה של נתונים הנאגרים בה לא היה לדבר סוף.

חסד ה' הוא שנתן למוחנו את כוח המיון, מה חשוב, מה ניתן לדחות לזמן אחר ומה מיותר לחלוטין ועדיף לשכוח. המיון הזה הוא שנותן לאדם אפשרות להתארגן ולהמשיך במסלול חייו אחרי כל תחנה ושיחה.

אנו יודעים שאצל צדיקים גדולי עולם יש מושג שנקרא 'מושכל ראשון' ומשמעותו שכששואלים אותם כיצד לנהוג בדבר מה, התשובה הראשונה שעולה במוחם ואפילו שהיא משוללת היגיון, זה מושכל של רוח הקודש.

ואכן, חוקרי המוח אומרים דבר דומה לזה. הם סוברים שכשכאדם מחליט החלטה במהירות מתוך ערפילי מוחו בזמנים של מצוקה ולחץ, אין זה מתוך פזיזות כי התאים הפנימיים של המוח מבקרים כל העת כל אמירה ותנועה והחלטה ומונעים, בדרך כלל, מלשגות. אכן, מה רבו מעשיך ה'.

08.852.0.852 אקאב